

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13Co/10/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8323201869
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8323201869.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Kataríny Krochtovej v spore žalobcu: F. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. XXX/XX, XXX XX C. H., proti žalovanému: A. N., nar. XX.X.XXXX, bytom D. XX/XXX, XXX XX T. D., právne zastúpený JUDr. Evou Kákošovou, advokátkou, so sídlom Ul. 1. mája 2049/1, 069 01 Snina, IČO: 37 938 398, o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 5C/81/2023-70 zo dňa 14.11.2023, takto

rozhodol:

- Potvrdzuje rozsudok.
- Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

- Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu o určenie vlastníckeho práva, ktorou sa domáhal žalobca určenia, že jeho manželka je podielovou spoluvlastníčkou parcel, ktoré špecifikoval v žalobe.
- Súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní považoval za dôvodné žalobu zamietnuť z dôvodu neexistencie naliehavého právneho záujmu.
- Prvoinštančný súd poukázal na skutočnosť, že žalobca sa nedomáhal obrany svojich práv, ale práv tretej osoby, a to svojej manželky. Tejto nič nebránilo sa domáhať svojich práv, nakoľko má spôsobilosť na práva a povinnosti, no táto sa obdobných nárokov domáhala v predošlom konaní, v ktorom nebola úspešná. Opätovne sa rovnakých nárokov nemohla domáhať z dôvodu prekážky právoplatne rozhodnutej veci a žalobca nemá naliehavý právny záujem na takomto rozhodnutí. Takéto rozhodnutie by nemalo vplyv na právne postavenie samotného žalobcu k sporným nehnuteľnostiam, pričom v konaní o určenie vlastníckeho práva možno poskytnúť ochranu len subjektu, ktorého právo bolo porušené. Na tomto závere nemení nič skutočnosť, že žalobca je podielovým spoluvlastníkom na predmetných parcelách, no ani to neopravňuje spoluvlastníka, aby sa mohol domáhať určenia vlastníckeho práva v prospech tretej osoby.
- O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle zásady úspechu s tým, že neboli zistené skutočnosti, ktoré by odôvodňovali aplikáciu ust. § 257 CSP.
- Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie zo strany žalobcu, ktorý nesúhlasil so zamietnutím podanej žaloby, pričom namietal, že v žalobe uviedol podstatné skutočnosti na preukázanie jeho požadovaného nároku s tým, že podiel C na parcelách s LV č. XXXX, v k. ú. C. H., nadobudla v rámci reálneho delenia parcel v rodinách jeho manželka, čo môžu preukázať aj svedkovia, a to občania

obce C.. Reálne delenie parciel vyplýva aj z LV č. XXXX, v k. ú. C., kde je zrejmé, že jeho manželka je spoluvlastníčkou podielu na parcele, kde figurujú príslušníci rodiny R., ktorá pripadla do užívania tejto rodiny.

6. Rovnako odvolateľ namietol, že súd sa nevysporiadal so skutočnosťou, kedy žalovaný nadobudol vlastníctvo po svojej babke, pričom táto svoj podiel nadobudla v dedičskom konaní v roku 1992. V tomto konaní však neboli účastníkmi tí, ktorí mali byť ako dedičia v tomto konaní zaradení, preto ak sa takéhoto konania nezúčastnia všetci dedičia, takáto dohoda dedičov o vyporiadaní dedičstva nemôže byť platná. Preto matka žalovaného nemohla nadobudnúť spoluvlastnícky podiel k tejto nehnuteľnosti. Súd tieto skutočnosti neskúmal a rovnako nevykonal ani jeho výsluch s tým, že aj keď mu bol daný priestor na vyjadrenie na začiatku pojednávania, bol vo svojich prednesoch prerušený s tým, že sa nevyjadruje k veci. Týmto spôsobom boli porušené jeho ústavné práva. Z vyššie uvedených dôvodov navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7. Ďalšie vyjadrenia sporových strán v odvolacom konaní predložené neboli napriek doručeniu výzvy na vyjadrenie k odvolaniu žalobcu právneho zástupcovi žalovaného.

8. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke, najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

9. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

10. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

11. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

12. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je konzistentné a jednoznačnými argumentmi podporil záver, ku ktorému dospel, pričom k celkovej presvedčivosti rozhodnutia súdu prvej inštancie možno uviesť, že premisy zvolené v rozhodnutí, ako aj závery, na základe ktorých k týmto dospel, sú pre nielen právnickú, ale aj laickú verejnosť prijateľné a racionálne; zároveň aj spravodlivé a presvedčivé. Právne závery sú v súlade s vykonanými skutkovými zisteniami a celkovo možno konštatovať, že napadnuté rozhodnutie, pokiaľ sa týka rozsahu jeho odôvodnenia je v súlade s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ale aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

13. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

14. Podľa § 137 CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o
a) splnení povinnosti,

- b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu,
- c) určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo
- d) určení právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

15. Ustanovenie § 137 uvádza jednotlivé druhy žalôb demonštratívne. Iná súkromnoprávna žaloba, teda v § 137 neuvedená je prípustná, ale iba za predpokladu, že osobitný petit vyplýva z hmotného práva. Inými slovami, hmotné právo musí založiť oprávnenie súdu rozhodnúť tak, že výrok rozhodnutia neznie ani na splnenie povinnosti, ani na deklaratórne určenie (ne)existencie práva či právnej skutočnosti. Na identifikáciu, či ide o tzv. inú, v § 137 nepomenovanú súkromnoprávnu žalobu, je rozlišovacím kritériom žalobný návrh (petit neuvedený v § 137) a zároveň aj právny dôvod tvrdeného práva.

16. Význam ustanovenia § 137 nie je len deskriptívny (vymenovanie niektorých druhov žalôb), ale predovšetkým normatívny. Jeho normatívny význam spočíva v tom, že vymedzuje podmienky prípustnosti pre niektoré druhy žalôb. Podmienkou prípustnosti žaloby na určenie, či tu právo je alebo nie je, je naliehavý právny záujem žalobcu. Prípustnosť žaloby na určenie právnej skutočnosti musí vyplývať z osobitného predpisu (najmä z hmotného práva); inak je takáto žaloba neprípustná.

17. Pri určovacej žalobe [§ 137 písm. c)] znie žalobný návrh na určenie, či tu právo je (pozitívna určovacia žaloba), alebo či tu právo nie je (negatívna určovacia žaloba).

18. Z hľadiska procesného je základným predpokladom úspešnosti žaloby o určenie skutočnosť, že žalobca má na požadovanom určení naliehavý právny záujem. Procesná povinnosť preukázať, že v čase rozhodovania súdu je naliehavý právny záujem na určení právneho vzťahu alebo práva, zaťažuje toho, kto sa tohto určenia domáha (žalobcu). Nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení je dôvodom na zamietnutie žaloby bez toho, aby sa súd zaoberal vecou v jej merite (tento nedostatok bráni zaoberať sa vecou z hľadiska opodstatnenosti uplatneného nároku). Pri skúmaní existencie naliehavého právneho záujmu ide o posúdenie, či podaná žaloba je vhodný (účinný a správne zvolený) procesný nástroj ochrany práva žalobcu, či sa ňou môže dosiahnuť odstránenie spornosti práva a či snáď len zbytočne nevyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné (ďalšie) súdne konanie alebo konania (sp. zn. 5 Cdo 31/2011). Za nedovolenú možno považovať určovaciu žalobu, pokiaľ neslúži potrebám praktického života, ale len k zbytočnému rozmnožovaniu sporov; ak však určovacia žaloba vytvára pevný právny základ pre právny vzťah účastníkov sporu, je prípustná aj napriek tomu, že je možná (prípadne) aj iná žaloba (pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 40/1996).

19. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie odvolací súd dodáva, že bola správne posúdená táto žaloba ako žaloba o určenie pričom základným predpokladom úspešnosti určovacej žaloby je preukázanie vecnej legitímácie strán sporu. Vecnú legitímáciu má ten, kto je účastníkom právneho vzťahu alebo práva, o ktoré v konaní ide. Správne súd prvej inštancie poukázal na skutočnosť, že žalobca sa nedomáhal ochrany svojich práv k spornej nehnuteľnosti, ale práv tretej osoby teda svojej manželky, čím je zrejmé, že on osobne nie je účastníkom právneho vzťahu, ktorý je predmetom konania a preto nemá aktívnu vecnú legitímáciu na takomto určení. Bez splnenia tohoto základného predpokladu úspešnosti určovacej žaloby takejto nemožno vyhovieť.

20. K ostatným odvolacím námietkam, kedy žalobca namietal, že sa súd nevyporiadal s tvrdenými problémami ohľadom nadobudnutia podielov k predmetným nehnuteľnostiam ešte v konaniach v roku 1992, respektíve 2017 právnymi predchodcami žalovaných, odvolací súd uvádza, že tieto odvolacie námietky vzhľadom na nepreukázanie podmienok určovacej žaloby sú pre rozhodnutie v merite veci irelevantné.

21. Rovnako tak odvolacia námietka nevykonania výsluchu žalobcu nie je rozhodujúca vo vzťahu k posúdeniu merita veci, preto táto námietka nemôže priniesť úspešnejší záver pre žalobcu vo vzťahu k vecne správne rozhodnutiu vo veci samej. Týmto postupom súdu prvej inštancie nedošlo k porušeniu práva na spravodlivý proces žalobcu.

22. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 396 ods.1 CSP tak, že stranám sporu nebol priznaný nárok náhrady trov odvolacieho konania. V odvolacom konaní bol úspešný žalovaný, ktorému však zo spisu žiadne preukázateľné trovy odvolacieho konania nevyplývajú. V odvolacom konaní neúspešnému žalobcovi nemohla byť priznaná náhrada trov odvolacieho konania. Súd preto vyslovil, že stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Správnosť takého rozhodnutia vyplýva aj z rozhodnutia NS SR sp. zn. 6Cdo/544/2015.

23. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).